

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ СІАУЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 47 (1269)

Серада, 11 чэрвеня 1958 года

Цана 40 кап.

У нагу з літаратурным працэсам

Літаратурнае грамадства нашай краіны рытуецца да рэспубліканскіх з'ездаў, а таксама да ШІ Усесаюзнага з'езду пісьменнікаў, якія павінны адбыцца ў другой палове гэтага года. Падытоўвае да гэтых з'ездаў справа вялікай важнасці і ў ёй павінны прыняць удзел усе літаратары. На старонках друку пачаўся ўжо літаратурны дыскусій, адкрыліся перадаўскае трыбуны, а праблемныя артыкулы і на самых надзвычайных пытаннях літаратурнага жыцця выступаюць прэзідэнт, паэты, драматургі, крытыкі, літаратурнаўцы.

Шматлікі атрад савецкіх пісьменнікаў ідзе сустрачаў Усесаюзнаму і рэспубліканскім з'ездам у адзінай, дружнай імятна-смыслованай самі братніх літаратар, — атрад аналітыкаў, ішч больш ідэіна ўзроўня і згуртаваны вакол сваёй Камуністычнай партыі. Выступленні таварыша М. С. Хрушчова па пытаннях літаратуры і мастацтва сталі для ўсіх творчых работнікаў баявым, праграмным партыйным дакументам. Савецкія пісьменнікі з гонарам выконваюць задачы, пастаўленыя перад імі партыяй — быць заўсёды ў цеснай сувязі з жыццём народа, праўдзіва і глыбока адлюстроўваюць у сваіх творах нашу светлую рэчаіснасць, ствараюць яркія, паўнацінныя вобразы сучаснасці — перадавога савецкага чалавека, будаўніча камуністычнага грамадства. І ў перадаўскае перыяд яны не толькі аналізуюць вынікі сваёй творчай працы, а і ствараюць новыя творы, вартыя гераічнага савецкага народа.

Адказныя задачы ў падрыхтоўчай рабоце да пісьменніцкіх з'ездаў ускладаюцца на нашу літаратурную крытыку і літаратурнаўства. Ад літаратурнага крытыка, як і з пісьменніка, які з'яўляецца майстрам слова, патрабуецца зараз асабліва аператыўнасць у творчай працы. Трэба ўсебакова асвятліць у друку шмат якіх з'яў і літаратурнага жыцця і напісаць аб іх з пачуццём, стравасцю, сказаць сваё аўтарытэтнае слова пра лепшыя здабыткі мастацкай творчасці. Крытык павінен аператыўна аджудыцца на самым надзвычайным падзеі літаратурнага жыцця, ішч заўсёды ў нагу з літаратурным працэсам, не пакідаць пазу сваёй увагі ніводнага новага твора, выказаць аб ім сваю думку, выходзячы з праблемных прынцыповых партыйных пазіцый.

Наша крытыка павінна прааналізаваць, зрабіць разгляд і даць правільную ацэнку тым літаратурным з'явам, якія адбываюцца сёння, таку, што створана савецкімі пісьменнікамі за апошні час. Пачасная задача крытыкі ў перыяд падрыхтоўкі да пісьменніцкіх з'ездаў, як і заўсёды, прапагандаваць дасягненні імятна-смыслованай савецкай літаратуры — самай перадавой і высокаідэйнай літаратуры ў свеце, паказаць імяталікам чытачам іе здабыткі і традыцыі, асаблівасці мастацкіх стыляў нашых пісьменнікаў, іх вернасць прынцыпам сацыялістычнага рэалізма, цесную сувязь савецкай літаратуры і мастацтва з жыццём народа. Трэба даваць рашучы адпор усялякім нападкам з боку буржуазнай ідэалогіі, рэвізіянісцкім выступленням, вешні барацьбу з рознымі варожымі, нігілістычнымі настроямі.

Беларуская літаратурная крытыка і літаратурнаўства за апошнія гады дасягнулі значных поспехаў у асвятленні гісторыі роднай літаратуры, розных пераходаў іе развіцця. Аб гэтым гаворыць хоць бы той факт, што толькі ў мінулым і ў першай палове гэтага года ў нашых выдавецтвах выйшла некалькі грунтоўных крытычных прац, прысвечаных гісторыі развіцця беларускай літаратуры. Сярод гэтых кніг адзначым крытычныя і публіцыстычныя артыкулы народнага паэта Беларусі Якуба Коласа, працы нашых старэйшых крытыкаў В. Баранскі, М. Ларчанкі па праблемах становлення рэалізма ў беларускай літаратуры, «Нарысы беларускай літаратуры XIX стагоддзя» С. Май-

хровича, зборнікі крытычных артыкулаў Я. Герковіча, Я. Казеі і ішч. На працягу апошніх год выйшлі з друку асобныя маннаграфіі па творчасці вядомых беларускіх пісьменнікаў і паэтаў, крытычныя працы, напісаныя літаратурнаўцамі В. Івашчыным, Ю. Шырковым, М. Бартоком, І. Курганавым і многімі ішчымі.

Літаратурная крытыка, як неад'ядна частка нашай літаратуры, заўсёды павінна знаходзіцца на перадавой лініі барацьбы за высокую ідэйнасць мастацкай творчасці. Партыя вучыць нас, што ў пытанні літаратуры і мастацтва трэба мець высокую прынцыповасць, чула, уважліва адносіцца да творчасці кожнага літаратара або мастака, падтрымліваць усе добрае і своечасна заўважаць недахопы, памылкі ў рабоце асобных творчых работнікаў, каб дапамагчы пазбавіцца ад іх. Самым лепшым памочнікам у пісьменніка з'яўляецца той крытык, які глыбока, з веданнем справы, аб'ектыўна і праўдзіва прааналізуе яго твор, вызначыць у ім станоўчае і адмоўнае, і такім чынам дапаможа пісьменніку ў яго ідэйнай творчай рабоце.

Не гэта сказаць, што крытычная думка ў нашай рэспубліцы ў заняпадзе, не ўмеваецца ў бурны працэс развіцця літаратуры. Але пісьменнікі і чытачы могуць і маюць права прадаўжыць нашым крытыкам сёння прэтэнзіі ў тым, што яны недастаткова часта выступаюць у перыядычным друку па праблемных пытаннях сучаснай беларускай літаратуры, іе сувязі з жыццём, што ў нас ішч вельмі мала з'яўляецца крытычных і літаратурнаўчых прац, у якіх бы глыбока аналізаваліся творы на тэмы сучаснасці.

Між тым, твораў аб савецкіх людзях, аб сённяшнім дні рэспублікі ў нашай беларускай літаратуры — як у прозе, паэзіі, так і ў драматургіі, з кожным годам становіцца ўсё больш і больш. У адным толькі мінулым годзе ў нас з'явілася некалькі новых раманіў, апавесцей, п'ес, цыклаў вершаў і зборнікаў паэзіі. Яны ў большасці сваёй прысвечаны сённяшніму жыццю беларускага народа, яго гераічным подзвігам у час Вялікай Айчыннай вайны.

Аднак многія з новых твораў або зусім ішч не разгледжаны нашымі крытыкамі, або напісаны аб іх неважлікія рэцензіі. І гэта ў той час, калі такія творы заслугоўваюць грунтоўных крытычных прац, шырокага і ўсебаковага аналізу іх мастацкіх якасцяў, творчых асаблівасцяў іх аўтараў.

Добра тое, што з разглядам новых твораў нашай літаратуры выступаюць у друку маладыя аўтары — студэнты філалагічных факультэтаў, газетныя работнікі і ішчы пачынаючыя крытыкі. Трэба, каб часцей выступалі ў друку нашы маладыя крытычныя кадры, якія паспяхова авалодваюць літаратурнымі ведамі, марксісцка-ленінскай эстэтыкай. Але і старэйшым крытыкам не павінны маўчаць, а паказваюць прыклад маладзёжым, як трэба прынцыпова, па-партыйнаму аднаўваць тыя або ішчы літаратурныя з'явы. Дрэнны той крытык, які праходзіць міма новых значных твораў пісьменнікаў, які не загарэцца пры чытанні новага твора такім жа натхненнем, такім пачуццём, з якім пісаўся гэты твор.

Некаторых нашых крытыкаў, асабліва старэйшых, часта напранаваць за тое, што яны аніхадзіць ад праблем сучаснасці, займаюцца больш даследаваннямі, аналізам творчых злыбяткаў мінулага, літаратурнай ідэалогіі, і амаль зусім не выступаюць у перыядычным друку з разглядам новых твораў. У гэтым папроку, безумоўна, ёсць вялікая доля праўды. Кожны крытык павінен дбаць у першую чаргу аб вырашэнні надзвычайных праблем літаратуры, і аб чым бы ён ні пісаў — ці аб творчасці паэта мінулага стагоддзя, ці аб новым рамане беларускай прозы — яго праца павінна быць цесна звязана з задачкамі сённяшняга дня, садзейнічаць далейшаму развіццю літаратуры, умацаваць іе сувязі з жыццём.

Рытуецца да слаўнага вобіда — саракагоддзя Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, нашы літаратурныя

крытыкі зрабіць вялікую справу, калі грунтоўна прааналізуюць тыя творы, у якіх распадоўвалася тэма Кастрычніка на Беларусі. Чакае сваёго даследчыка і тэма 20-х гадоў у беларускай літаратуры, калі існавалі розныя літаратурныя плыні, паміж якімі ішла вострая барацьба.

Тэма сучаснасці, сённяшні дзень нашай літаратуры — гэта першаарговая, самая важная тэма як саміх пісьменнікаў, так і крытыкаў. У нашай крытыцы слаба ішч распацавана пытанне, як адлюстравана ў мастацкіх творах гераічная партызанская барацьба беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны. А колькі новага можна сказаць сёння аб плённых сувязях, дружбе паміж нашымі братнімі літаратурамі, аб іх узаемаўплывах. Нашай беларускай крытыцы неабходна сказаць сваё слова аб станавленні сацыялістычнага рэалізма ў беларускай літаратуры, аб класічных традыцыях і наватарыях.

Крытык павінен не толькі ішч ў нагу з літаратурным працэсам, але і ўздзейнічаць на яго, паказаць шлях да творчага і ідэйнага росту пісьменнікаў, павышэння іх майстэрства. Але каб вучыць майстра мастацкага слова, паказаць яму, аналізаваць, наколькі праўдзіва пісьменнік адлюстравана рэчаіснасць, крытык сам павінен добра ведаць жыццё, ведаць чым жыве сёння народ, як ён вырашае адказныя задачы камуністычнага будаўніцтва. А што грахі таіць, сустракаюцца ішч сярод нашых літаратурных крытыкаў і такіх, якіх ніводнага разу не пабывалі ў калгасе, на прадпрыемстве.

Многія з нашых крытыкаў паспрабавалі свае сілы ў ішчых літаратурных жанрах, напісалі раманы, апавесці, п'есы, кінасценарыі. Гэта вельмі прыемная з'ява, якую трэба ўсаляк падтрымліваць. Добра, калі крытык сам піша раман або п'есу. Але ад яго мы маем права патрабаваць, каб ён не забываў і аб сваёй працы ў жанры літаратурнай крытыкі, каб яго крытычнае слова ўздзейнічала на працэс агульнага развіцця літаратуры.

У нашай літаратуры шырокім патокам ідзе таленавітая моладзь, з'яўляюцца ўсё больш і больш добрыя творы маладых пісьменнікаў і паэтаў. Чаму б спрактыкаванаму крытыку не выступіць з кваліфікаваным разглядам першай апавесці якога-небудзь маладога празаіка або вершаў маладога паэта. Слова вопытных крытыкаў аб творах маладых з вялікай увагай будзе сустракаць шырокім колам чытацкай і ўсёй літаратурнай грамадасцю. Нажаль, нашы старэйшыя крытыкі чамусьці рэдка выступаюць з такімі артыкуламі.

Напранавадзі рэспубліканскага і ўсесаюзнага пісьменніцкіх з'ездаў нашай беларускай крытыцы і літаратурнаўству неабходна вырашыць шмат неадкладных пытанняў, трэба правесці шырокія перадаўскае размовы, якія дапамогуць нам ішч глыбей асэнсаваць тое, што зроблена нашымі пісьменнікамі на працягу многіх год.

Партыя вучыць нас удумаваць падыходзіць да ацэнкі кожнай з'явы савецкай літаратуры і мастацтва, не ахайваць творы, у якіх сустракаюцца недахопы, памылкі, а па-бацькоўску, уважліва разабрацца па ўсім, паказаць не толькі на недахопы, але вызначыць і дадатныя якасці. Патрабаванне гэтага ішч раз падкрэслена ў партыйным дакуменце — пастанове ЦК КПСС «Аб выпраўленні памылак у ацэнцы опер «Вялікая дружба», «Багдан Хмяльніцкі» і «Ад усяго сэрца».

Бацькоўскія клопаты партыі аб развіцці савецкай літаратуры і мастацтва нахняюць нашых літаратараў на новыя творчыя поспехі. І нама сумнення, што пісьменнікі, у тым ліку і літаратурныя крытыкі, рытуецца да сваіх з'ездаў, зрабіць усе для таго, каб наша літаратура ўзнялася на ішчч больш высокі ўзровень, каб яна ішчч лепш служыла свайму народу, дапамагала яму ў будаўніцтве камуністычнага грамадства.

плёнку і транспараваўся па Беларускаму радыё.

У перыяд агляду лепшых калектыўў мастацкай самадзейнасці па Мінскаму тэлебачанню, у канцы сакавіка 1958 г. драмалектыўў Слонімскага Дома культуры паказаў свой новы спектакль «Юнатна бацькоў». Другі паказ гэтага спектакля адбыўся для прафсаюзага актыву горада Мінска ў Палацы культуры прафсаюзаў. Выканаўца майстэрства самадзейных артыстаў-аматараў атрымала высокую ацэнку мінчан.

Удзельнікі калектыўў дзейна рытуецца адначыць сваю любіўную дату. Будучы створаны спецыяльнымі стэндзі, альбомам, прысвечаным гісторыі калектыўў. Вялікую дапамогу ў рабоце Слонімскаму Дому культуры і ў прыгатаванні драмалектыўў аказвае раённы камітэт партыі.

Усе удзельнікі самадзейных калектыўўў Слонімскага РДК пачалі падрыхтоўку новых канцэртных праграм і спектакляў для паказу на аглядах мастацкай самадзейнасці, прысвечаным 40-годдзю БССР.

І. ЯЦАНЧУК.

Аб выпраўленні памылак у ацэнцы опер «Вялікая дружба», «Багдан Хмяльніцкі» і «Ад усяго сэрца»

Пастанова ЦК КПСС ад 28 мая 1958 года

ЦК КПСС адзначае, што пастанова ЦК аб оперы В. Мурадзі «Вялікая дружба» ад 10 лютага 1948 года ў цэлым адыграла станоўчую ролю ў развіцці савецкага музычнага мастацтва. У гэтай пастанове вызначаліся задачы развіцця музычнага мастацтва на аснове прынцыпаў сацыялістычнага рэалізма, падкрэслівалася значэнне сувязі мастацтва з жыццём савецкага народа, з лепшымі дэмакратычнымі традыцыямі музычнай класікі і народнай творчасці. Справядліва былі асуджаны фармалістычныя тэндэнцыі ў музыцы, уяўнае «наватарства», якое ўводзіла мастацтва ад народа і ператварала яго ў здабытак вузкага кола эстэтычючых гурманаў. Развіццё савецкай музыкі ў наступныя гады пацвердзіла правільнасць і своечасовасць гэтых указанняў партыі.

Разам з тым, ацэнкі творчасці асобных кампазітараў, дадзеныя ў гэтай пастанове, у радзе выпадкаў былі бяздоказнымі і несправядлівымі. У оперы В. Мурадзі «Вялікая дружба» былі недахопы, якія заслугоўвалі дзелавой крытыкі, аднак яны не давалі падстаў аб'яўляць оперу прыкладам фармалізма ў музыцы. Таленавітыя кампазітары тт. Д. Шастаковіч, С. Пракоф'еў, А. Хачатурян, В. Шабалін, Г. Папоў, Н. Мяскоўскі і ішчы, у асобных творах якіх праўдзіва і няправільныя тэндэнцыі, былі беспадстаўна названы прадстаўнікамі антынароднага фармалістычнага напрамку.

У пастанове, наперакор гістарычным фактам, было дапушчана ў сувязі з крытыкай оперы Мурадзі штучнае проціпаставленне адных народаў Праўночнага Каўказа другім.

Некаторыя няправільныя ацэнкі ў ўказанай пастанове адлюстроўвалі суб'ектыўны падыход да асобных твораў мастацтва і творчасці з боку І. В. Сталіна.

Суб'ектыўны падыход І. В. Сталіна да ацэнкі асобных твораў мастацтва праявіўся таксама ў аднабаковай і тэндэнцыйнай крытыцы опер К. Данькевіча «Багдан Хмяльніцкі» і Г. Жукоўскага «Ад усяго сэрца» ў рэдакцыйных артыкулах газеты «Правда», апублікаваных па яго ўказанню ў 1951 годзе. А, як вядома, на Сталіна ў вырашэнні і гэтых пытанняў вельмі адмоўны ўплыў аказвалі Молатаў, Маленкаў, Берыя. Нягледзячы на тое, што ў лібрэта і ў музыцы оперы «Багдан Хмяльніцкі» былі недахопы, неапраўданым было сцвярджэнне аб «буйных ідэйных заганах» лібрэта, напісанага вядомымі савецкімі пісьменнікамі В. Васілеўскай і А. Карнейчуком, а таксама абвінавачванні кампазітара К. Данькевіча ў беспрыйчывасці. Несправядлівыя папрокі, якія мелі месца ў гэтым артыкуле, былі паўтораны затым і ў радзе ішчых артыкулаў і выступленняў. У рэдакцыйным артыкуле аб оперы «Ад усяго сэрца», побач з правільнымі, крытычным заўвагамі аб музыцы і лібрэта оперы, таксама мелі месца яўныя перавелчэнні і аднабаковасць.

ЦК КПСС пастанаўляе:

1. Адзначыць, што ў пастанове ЦК ад 10 лютага 1948 года аб оперы В. Мурадзі «Вялікая дружба», якая правільна вызначыла напрамак развіцця савецкага мастацтва на шляху народнасці і рэалізма і мяшчала справядліваю крытыку памылковых, фармалістычных тэндэнцый у музыцы, — у той жа час былі дапушчаны некаторыя несправядлівыя і неапраўдана рэзкія ацэнкі творчасці раду таленавітых савецкіх кампазітараў, што было правай адмоўных рыс, характэрных для перыяду культуры асобы.

2. Прызнаць няправільнай, аднабаковай ацэнку ў рэдакцыйных артыкулах газеты «Правда» опер «Багдан Хмяльніцкі» і «Ад усяго сэрца». Даручыць рэдакцыі газеты «Правда» (тав. Саюкоў) на аснове гэтага рашэння падрыхтаваць рэдакцыйны артыкул з усебаковым і глыбокім аналізам асноўных пытанняў развіцця савецкага музычнага мастацтва.

3. Прапанаваць абкомам, крайкомам і ЦК кампартыі саюзных рэспублік, Міністэрству культуры СССР правесці ў творчых саюзах, установах мастацтваў неабходную растлумачальную работу ў сувязі з данай пастановай, маючы на ўвазе павышэнне ідэйна-мастацкага ўзроўню савецкага музычнага мастацтва і далейшае згуртаванне творчай інтэлігенцыі на аснове камуністычнай ідэйнасці і ўмацавання сувязі мастацтва з жыццём народа.

ПАСТАНОВА ПАРТЫІ—ЗАРУКА НОВАГА РОСКВІТУ МУЗЫЧНАГА МАСТАЦТВА

Вялікая ўвага

Апублікаваная пастанова ЦК КПСС ад 28 мая 1958 года «Аб выпраўленні памылак у ацэнцы опер «Вялікая дружба», «Багдан Хмяльніцкі» і «Ад усяго сэрца» ішчч раз пераконава ўсіх творчых работнікаў у істотным клопатах і вялікай увазе нашай партыі да пытанняў развіцця савецкага многанацыянальнага мастацтва. Усе дзеічы музычнай культуры Беларусі, гораца ўспрымаючы гэтую пастанову, убачылі ў ёй новую праграму творчага росту, новай шляхі да ўдасканалення музычнага мастацтва.

Беларускія кампазітары, якія стварылі за гады Савецкай улады вялікую колькасць твораў розных жанраў, унесь час абабірліся на народныя песенныя вытокі, імкнуліся звязаць сваю творчасць з жыццём народа. Ціпер перад намі стаіць галоўная задача — узначыць ідэйна-мастацкі ўзровень музычных твораў на аснове глыбокага авалодання метадам сацыялістычнага рэалізма.

Рытуецца да знаманальнай даты — саракагоддзя Беларускай ССР, кампазітары рэспублікі настойліва працуюць над новымі творамі буйнай і малой форм, якія ўслаўляюць нашу Камуністычную партыю, Радзіму, сацыялістычную працу і заклікаюць усе народы да барацьбы за мір ва ўсім свеце. Клапатлівая ўвага партыі да творчасці кампазітараў кожнай напінаньняй рэспублікі з'яўляецца зарукай паспяховага вырашэння творчых задач па стварэнні твораў, вартых нашай вялікай сацыялістычнай эпохі.

Р. ПУКСТ, заслужаны дзеяч мастацтва БССР.

За работу, таварышы!

Той, каму дорага савецкая музыка, іе ўсебакова развіццё і росквіт, з вялікім задавальненнем сустрае новы партыйнае рашэнне, якім выпраўляюцца дапушчаныя памылкі ў ацэнцы опер «Вялікая дружба», «Багдан Хмяльніцкі» і «Ад усяго сэрца». Гэта выдатны прыклад сапраўднай партыйнай прынцыповасці, шырай крытыкі, у аснове якой — выключная павага да людзей творчасці, да іх стылю, беражлівасць захаванне ўсіх лепшых здабыткаў савецкай музыкі.

Калі мы воль так шчыра, па-гаспадарску падыходзім да ацэнкі работы беларускіх кампазітараў, асабліва ў оперным жанры, і падтрымаем многія добрыя пачынанні, дык баспрэчна, што ў бліжэйшым часе забудзіць музычную культуру народа цікавымі новымі творамі. Толькі не трэба баяцца чарнавой работы і нават няўдач. Культура робіцца не ў белых пальчатках.

Клапатлівая падтрымка

З самага пачатку сваёй кампазітарскай дзейнасці я, як і ішчы мае маладыя калегі па мастацтву, заўсёды адчуваю на сабе клапатліваю падтрымку і ўвагу, якія па-бацькоўску аказвае нам родная Камуністычная партыя. Яна заўсёды своечасова папярэджала савецкіх музыкантаў аб небяспечнасці захалпення фармалістычнай творчасцю, указвала на недапушчальнасць стварэння твораў бязідэйных, пазабудзеных нацыянальнай аснове. І воль ця-

Канцэрты Белдзяржэстрады

Добрую аэмку слухачоў атрымлівае выкананне цымбалістам Урбанавічам «Паланеза» Агінскага, «Полькі» Пукста, «Танцавальнай сюіты» Жыноўчана. Не горш успрымаючы гледзчы і «Сатыру ў малюнках» Ермаловіча.

Аргінальны рэпертуар таксама і ў брыгады артыстаў Сысоева і Бяндарэўскага, іх брыгада знаходзіцца ў Віцебскай вобласці. Яна выступае толькі перад сельскімі працаўнікамі. Як далатнае ў іх рэпертуары, трэба адзначыць гумарыстычны ўступ да ўсёй праграмы, напісаны на творах беларускіх пісьменнікаў. Добра выканана літаратурна-музычная кампазіцыя «Свята ў калгасе» па твору С. Дзяржа.

Большасць брыгад эстрады арганізуюць зараз справядлівыя канцэрты перад працоўнымі. Так, брыгада Шышка праявила ўжо такіх канцэртаў перад будаўнікамі Мінска, каласнікамі сельгасарцелі «Расвет» Мінскага раёна і асобна перад мінскімі камсамольцамі.

Нідаўна адбыўся мастацкі савет эстрады. Ён абмеркаваў план падрыхтоўкі творчых брыгад да саракагоддзя БССР. Быў наменчан ішчч шэраг мерапрыемстваў, якія дапамогуць папоўніць рэпертуар брыгад новымі аргінальнымі творамі.

Я. ГОМАН.

Нарада творчай інтэлігенцыі

Дзямі Гродзенскі гарадскі камітэт КПБ правёў нараду пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў і народных умельцаў. З дакладам, у якім падагуліў работу творчых калектыўў Гродна за апошні час, выступіў першы сакратар гаркома Т. Папоў.

Дакладчык паведаміў, што значных поспехаў дасягнуў калектыў абласнога драматычнага тэатра. Сёлетні тэатр падрыхтаваў некалькі цікавых спектакляў: «Год дзавыснення», «Слухайце, таварышы нашадзіткі», «Такое каханне» і ішчы. Публічны поспеху ў галіне вывучэннага мастацтва дабіліся мастакі. Вядлікі тэматычныя творы напісалі Д. Парахня, В. Савіцкі, І. Пушчоў.

З індэрнымі поспехамі сустракаюць 40-гаддзе БССР і гродзенскія пісьменнікі. У бліжэйшым часе ў Ленінградзе на рускай мове выходзіць з друку зборнік вершаў Міхася Васіляка. Дзяржаўнае выдавецтва БССР выпусціла зборнік апавесцей і аповяданняў Аляксея Карпока «Дзве сасы».

У гэтым «Чарноная змена» надрукаваў першую апавесць «Апошні баць» Васіля Быкаў. Выдадзены першы зборнік вершаў Івана Юшчанкі «На спатанне». Усё часцей і часцей выступаюць на старонках газет і часопісаў гродзенскія паэты Мікалай Ільскі, Данута Бічэль, Аўгустына Сідаровіч, Яраслаў Паркута, Зося Курчэўская.

Далей дакладчык, аднак, зазначыў, што маладыя пісьменнікі, самадзейныя кампазітары, мастакі, народныя ўмельцы горада ўсё ішчч мала працуюць.

— Мы чкаем ад нашых літаратараў больш твораў значных па зместу і па тэматыцы, дасканалых па майстэрству, твораў, якія б адлюстроўвалі разнастайнасць нашай рэчаіснасці, спецыфіку вобласці, рэспублікі, паказвалі вялікую пераўтваральную дзейнасць нашага народа, — гаворыць далей тав. Папоў. — Наш абласны тэатр ішчч дагэтуль у свай рэпертуар амаль зусім не ўключае п'ес беларускіх пісьменнікаў, мала ставіць твораў класічнай літаратуры.

Выступаючыя ў спрэчках адзначылі, што значна горш сваіх магчымасцей працуюць у горадзе калектывы мастацкай самадзейнасці. У апошні час драматычныя гурткі ў горадзе прыйшлі ў заняпад.

Член праўлення Саюза мастакоў Беларусі Т. Пушчоў скардзіўся на тое, што ў Гродна няма памішаных для гарадской студыі мастацтва, гродзенскія мастакі ўвогуле не маюць індывідуальных майстэрняў, іх не забяспечваюць матэрыяламі, няма памішаньняў для эксклюзіўнай работ. Не на вышні работа і мастацкай майстэрні, якія выконвае работы ўсё больш капіравальнага характара.

Старшыня секцыі самадзейных кампазітараў т. Шыдлоўскі гаварыў пра тое, што самадзейныя калектывы горада нехватаюць ўключваючы ў свай рэпертуар творы мясцовых паэтаў, справа часам даходзіць да анекдатычных фактаў, калі цылы шэраг п'ес, складзеных на Гродзеншчыне, спявае ўся Беларусь, але не спяваюць іх гродзенскія гурткі самадзейнасці.

Вельмі цікавым было выступленне мастака Т. Сямёнава. Ён гаварыў аб якасці архітэктурнага афармлення новых будынкаў Гродна, аб парушэнні архітэктурных правіл. Тав. Сямёнаў прапанаваў праводзіць пры рэдакцыі «Гродзенскай праўды» «творчыя сарады».

У абмеркаванні даклада прыймаў ўдзел заслужаны дзеяч культуры БССР Т. Любавіч, дырэктар абласнога Дома творчасці Т. Даўка, начальнік абласнога аддзела культуры Т. Канаплёў і ішчы. З каштоўнымі прапанавамі выступіў таксама і беларускі пісьменнік П. Пестрак.

На сходзе творчай інтэлігенцыі горада былі абмеркаваны карціны мастако

Шлях савецкай музыкі — шлях народнасці і рэалізма

(Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.)
насці і фармілізмам, так і з натураль-
стычным прымітыўнама, заваявала белару-
скае аўтарытэт на ўсім свеце. Лепшыя
творы савецкіх кампазітараў гучаць далёка
за рубяжамі нашай Радзімы, несучы
ўсёму чалавечу іх іх сабоднай сацыялі-
стычнай працы, братства і дружбы паміж
нарадамі. Наша краіна, краіна багатых
музычных традыцый, невычарпальных
крыніц народнай творчасці, радзіма Гінаіці
і Чайкоўскага, Мусаргскага і Рымскага-
Корсакава, карыстаецца глыбокай павягай
ўсіх прагрэсіўных музыкантаў сучаснасці,
які бачылі ў СССР аснова пераходнай
рэалістычнай музычнай культуры. Не выла-
дка, што аднака таго ці іншага музыканта
ці абы аднаго калектыву, дадзена са-
велька грамадскае, прызначана на ўсім
свеце высокааўтарытэтная і справядлівая.
Аб гэтым, у прыватнасці, вяртаюцца
шматлікія падтэкі на ўсім свеце на
надаўна пражываюць у Маскве Міжнародны
конкурс імя П. І. Чайкоўскага, які з'явіўся
буйнейшай падзеяй міжнароднага музычна-
га жыцця, яркім святкам рэалістычнай
музыкі.

развіцця рэалістычнага музычнага мастацтва
ўсё больш разшыраюцца і мацнеюць
сувязі савецкіх кампазітараў і музыкантаў
з творчымі арганізацыямі, перадачымі дзе-
ячамі музыкі зарубіжных краін.

Жыццё народа, бурны, імклівы рост на-
шай краіны, якія і разам камуністычнага
будуўніцтва — вэчна жывае, невычарпальна
крыніца творчасці. У гістарычных ра-
шэннях XX з'езда КПСС, у прыватнасці
Цэнтральнага Камітэта Другога Усеагульна-
га з'езду савецкіх кампазітараў, у партый-
наму дакуменце «За цесную сувязь літа-
ратуры і мастацтва з жыццём народа» са-
велькі музыканты атрымалі выдатную пра-
граму сваёй дзейнасці, так высокая цанімай
нарады і ўсім народам.

Выступлючы на прыёме ў гонар савецкай
інтэлігенцыі ў Крамлі, таварыш
М. С. Хрушчов гаварыў: «Шта хочацца па-
мацаць нашым пісьменнікам, дзюжам та-
тэатра, кіно, музыкі, выключнага мастацтва?
— больш смеласці ў шуканні, больш
ўвагі да жыцця, да людзей! Больш настой-
ліва звяртацца да сучаснасці».

Стварэць глыбока чалавечую музыку,

якая шырока народ, што вялікія справы,
музыку, поўную аптымізма, беларунай сі-
лы жыццёспраўдлівасці, — якая можа
быць больш высакароднай і высокай!

У пастанове ЦК КПСС ад 28 мая 1958
года партыя заклікае дзеячоў савецкай му-
зыкі яшчэ вышэй узняць ідэйна-мастацкі
зровень савецкага музычнага мастацтва,
пясней агураваць свае рады на аснове на-
муныстычнай ідэйнасці і ўмацавання суад-
наставлення з жыццём народа. У ажыццяў-
ленні гэтых мэт савецкія музыканты заўсе-
ды могуць разлічваць на дзейную дапамо-
гу партыйных арганізацый, на іх чупую
ўвагу да пытанняў творчасці, да працы
мастакоў.

Можна не сумнявацца ў тым, што са-
велькі кампазітары, песня агураваныя
вакол Камуністычнай партыі, адчуваючы
дзе і штодзённым клопатамі і ўвагу, розумам і
сэрцам горага прымаючы дэ вялікі ідэй,
ўсё сілы свае, усю натхнёную сваю працу
аддадуць для паспяховага вырашэння за-
дач развіцця рэалістычнага мастацтва па шляху
народнасці і сацыялістычнага рэалізма.

(«Правда» за 8 чэрвеня
1958 года).

ТРАЭЦЯ ПРЫВАЛТЫЙСКАЯ ТЭАТРАЛЬНАЯ ВЯСНА

Цікавыя сустрэчы і размовы

«Забыты ўсім» — другі спектакль, які
паказалі 6-га чэрвеня кулацкім на П-й
Прыбалтыйскай тэатральнай вясне.
Гэтая «Савецкая Эстонія» піша:
«Сапраўдну радасць прынес нам тэатр
пастаноўкай філасофскай п'есы Назыма
Хіметы «Забыты ўсім». Хочацца адзначыць
першы раз усе выдатнае афармленне
спектакля, выкананае заслужаным дзеяч-
кам мастацтва БССР А. Грыгар'янем. Гэ-
тае афармленне прасякнута падкупляючай
паэзіяй. У ім праявілі выдатны густ ма-
стака, яго ўменне глыбока праіткнуць у
рэжысёрскую задуму і ў месце драматур-
гічнага матэрыялу.

Заслужанае ўспяховае ўхвалення і рэ-
жысёрская работа Барыса Эрына. Можна
справадзіць аб вырашанні асобных сцен,
але ўвогуле спектакль «Забыты ўсім» —
несумненна ўдача маладога пастаноўшчыка».

У другім артыкуле аб спектаклі «Па-
куль вы маладыя» газета «Савецкая Эсто-
нія» зазначае: «Беларускія артысты пача-
лі сваё выступленне з арыгінальнай п'есы
маладога беларускага драматурга Івана
Мележа. Тама п'еса ў нашым дні вельмі
актуальна. Гэты твор вучыць нашу моладзь
любці працу.

Што больш за ўсё спадабалася ў спек-
таклі? У першую чаргу — ігра таленавітага
артыста Б. Уладзімірава. Яго ігра выма-
чаецца шчырасцю і непасрэднасцю. Зольны
артыст дапамог у многім драматургу
раскрыць унутраны свет асобных пераг, па-

казачь яго барацьбу за сапраўднае месца
ў жыцці. Ігра артыстаў старэйшага пака-
лення С. Брыль і І. Ждановіч выма-
чаецца высокай культурай і майстэр-
ствам».

Адзначаючы кампазіцыйную недаскана-
ласць і некаторую схематычнасць п'есы
І. Мележа, заслужаны дзеяч мастацтва
Літоўскай ССР В. Матыеўская гаворыць:
«Асабліва ўражана на мяне зрабіла
чуподнае майстэрства артыстаў старэйша-
га пакалення. Маладыя артысты тэатра імя
Янікі Куналы могуць многаму вучыцца ў
сваіх таленавітых майстроў». І яны, зразум-
ела, вучацца. Гэта адчуваецца ў ігры ар-
тыста Т. Аляксеева.

7 чэрвеня ў памяшканні тэатра «Эсто-
нія» адбылася творчая канферэнцыя, пры-
свечаная абмеркаванню спектакляў белару-
скага тэатра. На канферэнцыі выступілі
крытыкі, дзеячы тэатраў прыбалтыйскіх
республік. Усе выступляючы адзначалі
высокае майстэрства і культуру аперэрага
выканання і рэжысуры тэатра імя Янікі
Куналы. У сваім выступленні асноўны кры-
тык А. Лумэт гаворыць, што спектаклі белару-
скага тэатра ўзбагачаюць узаб'ядненне
Прыбалтыйскай вясны, сведчаць аб невы-
чарпальнасці магчымасцяў мастацтва сацыя-
лістычнага рэалізма, росквіце нацыянальна-
га тэатральнага майстэрства. Ён станоў-
ча ацэньвае спектакль «Забыты ўсім»,
які вымачаецца скупой, яркай, выразнай
формай. Гэтыя якасці нясе ў спек-
таклі асобны ансамбль і асаблі-

ва галоўны выканаўца П. Малчану. Ды-
рэктар Латвійскага тэатра драмы імя Райні-
сы В. Берган гаворыць, што яму
спадабаўся спектакль «Забыты ўсім». Адначасова прафесар ацэньвае сярну раз-
мовы доктара з дачкой (перад аперацыяй)
і фінальную сцену, якая вырашана не ў
вообразе спектакля. В. Берган крытыкуе
спектакль «Пакуль вы маладыя» за яго
драматургічную недасканаласць і рэжысёр-
скае ўрабавленне, за яго недастаткова
ўдалае мастацкае афармленне.

Радаснымі падзеямі былі сустрэчы кула-
цкіх з рабочымі моабельнай фабрыкі, працоў-
ніцы Таліна, маракіма порта. Гэтыя су-
стрэчы з нашымі новымі гледачамі, знам-
ства са спектаклямі асноўна, літоўскай,
дашчой спрымаюць творчаму абмену ма-
стацтва нашых тэатраў, натхняюць на
стварэнне новых спектакляў, вартых вялі-
кай дружбы савецкага народа.

За паспяховае выступленне на П-й
Прыбалтыйскай вясне тэатр імя Янікі
Куналы ўзнагароджан Ганаровай граматай
Вярхоўнага Савета Эстонскай ССР.

Ганаровымі граматамі Міністэрства
культуры Эстонскай ССР ўзнагароджаны:
рэжысёр Б. Эрын, мастак А. Грыгар'янец,
артысты П. Малчану, І. Ждановіч,
Т. Аляксеева, Б. Уладзімірскі, М. Захаровіч,
Г. Вансман.

(Наш спец. кар.)
Талін

Маладыя сілы ідуць у літаратуру

Калі знаёміцца з біяграфіяй цэлай пле-
яды беларускіх паэтаў і празаікаў, якія
прышлі ў літаратуру ў наагульнасць час,
даведаешся, што іх шлях пачынаўся не з
тоўстых часопісаў і кніжак, а з палас аб-
ласных, раённых і шматтыражных газет,
дзе першай школай для многіх паслужылі
літаратурныя старонкі. І цяпер у мяд-
цовым друку можна сустрэць шматлікія
імяны здольных маладых аўтараў, якія
яшчэ зусім нядаўна рабілі першыя літа-
ратурныя спробы, нямецка ставілі подпісы
пад сваімі першымі творами. Ім раілі:
«Не традыце надзеі. Вучыцеся. Шаўдзіце
рады. Трымайце сувязь з газетай. Навед-
найце літаратурныя вечары. Памятайце,
што мастацкі творы пісаць — вельмі ад-
казна справа, а якой спяшанца не тра-
ба. А праз некаторы час мы ўжо чытаем
больш сталыя радыкі тых жа аўтараў, і нам
здаецца, што яны падаюць добрыя надзеі
і з часам знойдуць сваё месца ў літа-
ратуры».

У Віцебскім літаратурным аб'яднанні
бець свае добрыя традыцыі. Іно паста-
няна панаўнае свае рады таленавітай мо-
ладзю. Цяпер у літаб'яднанні каля шасці-
дзесяці маладых, якія пішуць вершы,
байкі, пароды, апавесці, апавяданні, на-
рысы, фельетоны. Сярод іх ёсць такія та-
варышы, творчасць якіх атрымае пры-
знанне не толькі на старонках «Віцебска-
га рабочага», а і ў рэспубліканскім і ва
ўсеагульным друку.

Калі знаёміцца з біяграфіяй цэлай пле-
яды беларускіх паэтаў і празаікаў, якія
прышлі ў літаратуру ў наагульнасць час,
даведаешся, што іх шлях пачынаўся не з
тоўстых часопісаў і кніжак, а з палас аб-
ласных, раённых і шматтыражных газет,
дзе першай школай для многіх паслужылі
літаратурныя старонкі. І цяпер у мяд-
цовым друку можна сустрэць шматлікія
імяны здольных маладых аўтараў, якія
яшчэ зусім нядаўна рабілі першыя літа-
ратурныя спробы, нямецка ставілі подпісы
пад сваімі першымі творами. Ім раілі:
«Не традыце надзеі. Вучыцеся. Шаўдзіце
рады. Трымайце сувязь з газетай. Навед-
найце літаратурныя вечары. Памятайце,
што мастацкі творы пісаць — вельмі ад-
казна справа, а якой спяшанца не тра-
ба. А праз некаторы час мы ўжо чытаем
больш сталыя радыкі тых жа аўтараў, і нам
здаецца, што яны падаюць добрыя надзеі
і з часам знойдуць сваё месца ў літа-
ратуры».

Інш. Пісьменнікі прымаюць актыў-
ны ўдзел у пасяджэннях літаб'яднан-
ня, падрыхтоўку матэрыялаў для лі-
таратурных старонак і г. д. А ў апош-
ні час было прадэманстравана вельмі каштоўнае
меравярства — літаратурныя вечары,
на якіх сумесна з відавочным чытаць свае
творы пісьменнікі П. Іваніч, С. Гаўрусёў,
А. Волскі, І. Калеснік і П. Макаль. Та-
кае садружжыцтва вельмі жарысна і неаб-
ходна.

Паступовы рост маладых літаратурных
сіл падвёў да знамянальнага выніку: на-
спела неабходнасць выдаваць у Віцебску
літаратурна-мастацкі альманах. Праўда, гэ-
тае пытанне стаілася і шмат год таму
назад. Першы нумар альманаха «Давіна»,
у падрыхтоўку і рэдагаванне якога стур-
бана дапамаглі А. Вялюгін і Т. Хадкевіч,
хутка выйдзе з друку. Гэта з'явіцца вялі-
кім дасягненнем у жыцці Віцебскага літа-
ратурага аб'яднання.

Усё гэта, безумоўна, вельмі добра. Але
ў рабоце Віцебскага абласнога літаб'ядна-
ня, як відаць, і іншых, ёсць нямала і
недахопаў. У першую чаргу яны адносна
да неапрацаваных работ па выхаванню
ў маладых літаратураў добрага густу, па-
вышэння іх майстэрства, адчування адка-
насці за сваю пачэсную і разам з тым ня-
лёгкаю справу.

Назіраюцца выпадкі, калі асобныя мала-
дыя людзі, надрукаваныя адзіно або два
вершы, лічць ужо сябе дэб'ю ў класі-
цы, зазнаюцца і перастаюць працаваць
па-сапраўднаму, удумліва і руліва.

Асноўны нам давацца чужы размову па-
між двума маладымі паэтамі. Толькі вы-
шла чарговая літаратурная старонка, і
адзін з іх падшоў да таварыша з газетай:
— Ты чытаў мой новы верш? — запы-
таў ён і, не дакачваючы адказу, паказаў
вялікі палец: — Во!

— А ты чыў? — з неадпрымем сказаў
другі, — мой верш учора перадаваў па
радыё? Во які!

Вядома, да чаго можа прывесці такое
самазахапленне.

Пры абмеркаванні творчасці маладых
і асабліва пры падрыхтоўцы твораў да дру-
ку, трэба адносна да іх больш патраба-
ваць. Часам жа ў «Віцебскім рабочым»,
ды і ў іншых абласных газетах, змяшча-
юцца слабыя вершы, апавяданні, над якімі
аўтары маглі б яшчэ шмат працаваць.

Найбольшую трывожу ў гэтых адносінах,
бадай, выклікае ў Віцебску стан маста-
цкай прозы. Ле вельмі мала, а тая, што і
ёсць, на пазыўны мастацкі недаска-
наля. Віна ў гэтым не толькі абласнога
літаб'яднання, якое ўхіляецца ад удумлі-
вай работы з празаікамі, але і секцыя про-
зы Саюза пісьменнікаў БССР. Да маладых
віцебскіх празаікаў вельмі рэдка, за вы-
ключэннем Т. Хадкевіча, прыязджаюць іх
старэйшыя таварышы па перу — пісьмен-
нікі і літаратурныя крытыкі.

Асобныя ўдалыя творы напісалі мала-
дыя празаікі і драматургі Віцебшчыны.
Пейна працуюць у гэтым напрамку
М. Тараткевіч, В. Салнікаў (В. Салні-
каў), П. Іванчанка, М. і Н. Дарафенкі,
У. Хазанскі, А. Гутковіч і інш. Міхай
Тараткевіч закончыў апавесць «Дзікі ча-
лазек». Журналіст У. Хазанскі і А. Гутко-
віч напісалі п'есу «Юныя месціны» аб ге-
раічных справах камсамольскай падполь-
най групы, якая ў гады Вялікай Айчыннай
вайны дзейнічала на тэрыторыі Спрына-
скага раёна. Гэтая п'еса з поспехам стаі-
ла на сценах тэатраў у Мінску і Віцебску.
Добрае апавяданне «Першы выезд» нядаў-
на надрукаваў у абласной газеце інжынер
В. Салнікаў.

Асобныя з віцебскіх літаратураў пі-
шуць на тэмы краяднаўства. Больш дэ-
сяці год журналіст М. Макаль, які быў ра-
дыё вядомы як байкісец, паспяхова пра-
цаваў над кнігай «Гісторыя Віцебска» і
акончыў яе. Не менш цікавую работу ў
гэтай галіне праводзіць актыўны член
абласнога літаб'яднання муж і жонка
М. і Н. Дарафенкі. Яны наведвалі многа
гарадоў і вёсак, зрабілі даследаванні ў
музеях, архівах і бібліятэках, сустрэкалі-
ся з жылымі ўдзельнікамі многіх падзей,
сабралі багаты літаратурны, гістарычны,
этнографічны, географічны і эканамічны
матэрыял. Цяпер яны працуюць над вялі-
кай краязнаўчай працай. Ім жа напісаны ў
дэсеці раздзелах лапулярны нарыс «Ві-
цебскі», які ахоплівае гісторыю горада і яго
ваколіч са старажытных часоў і да
нашых дзён. Урыўкі з гэтага нарыса ху-
каваліся ў «Віцебскім рабочым». Нарыс
заслужавае таго, каб яго выдаць асобнай
кніжкай.

Заслужавае ўвагі і тое, што літаб'яд-
нанне ў супрацоўніцтве з абласным Домам
народнай творчасці збірае, апрацоўвае,
рытуе да друку сучасныя фальклор, што
бытуе на Віцебшчыне. Гэта ў значнай ме-
ры ўзбагачае мясцовы літаратурны фонд.
Таксама ў супрацоўніцтве з ДНТ быў вы-
пущаны першы зборнік у дапамогу гурт-
кам мастацкай самадзейнасці «Вершы ма-
ладых паэтаў Віцебшчыны».

Цяпер можна сказаць, якую канкрэт-
на дапамогу пачынаюць паэтам і празаі-
кама аказала літаб'яднанне ў іх творчым
роўне і аданіць тэту дапамогу на
праву.

Генадзі Шмань, напрыклад, павінен
быць ўдзячны больш, чым многія іншыя.
Яго творчы рост пачаў па-сапраўднаму
развіцца і ўдасканальвацца толькі з яго
прыходам на работу ў рэдакцыю «Віцеб-
скага рабочага». Першыя яго вершы былі
слабыя, і асобныя з іх па гэтай прычыне
не друкаваліся. Маладому аўтару настой-
ліва дапамагалі парадамі, расілі сапраў-
нага дзіцячага пісьменніка. Такую ж, пры-
кладна, «стажыроўку» прайшоў і Мікалай
Румянцаў, які цяпер піша і друкуе на-
дронныя вершы. Не адразу ўдалася вы-
дадзены В. Салнікаўу. На першым часе
аўтару прыходзілася збіраць свае творы
назад з заўвагамі кансультаў у на да-
працоўку. А спільны патрабавалі да
сабе аўтар не толькі дапрацоўваў, а пісаў
зноў і зноў, што, безумоўна, прынесла
яму карысць.

Падобны прыклады ў жыцці літаб'
яднання можна прывесці значна больш.
Вось і цяпер прымае «супрацоўніцтва
самога сябе» М. Міхайлаў, які спрабуе
свае сілы ў жанрах апавядання і гума-
рэскі.

Работай літаб'яднання і лесам твораў
пачынаюць пісьменнікі жыва цікавіць
радакцыянальная калегія «Віцебскага ра-
бочага». Планавуючы работу рэдакцыі і
чарговыя нумары газеты, работнікі рэдакцыі
заўсёды ўлічваюць літаратурныя старон-
кі і асобныя творы маладых. Не было
такога выпадку, калі б нежаданна рэ-
дакцыя не надрукавала ў газеце добрага
верша, апавядання, мастацкага нарыса,
фельетона. Нам вядома, якая завяжэла, як
рэдактар Павел Вялюгін звяртаецца да
старэйшым бюро літаб'яднання з запы-
таннем:

— Шы ёсць добрыя вершы? Можам за-
пыстаць у нумар.

Часта праводзяцца літаратурныя
«сесіі», на якіх абмяркоўваюцца новыя
творы маладых. Не так даўно на «сеса-
дзі» абмяркоўваліся вершы П. Барэйкі і
В. Пенядзева, былі рэкамандаваны да
друку іх першыя зборнікі. І ў справе пра-
вілішняй літаратурных «сесіяў» рэдакцыя
газеты Федяк ідзе насустрэч запатраба-
ваным літаратурам. Яна запрашае за
свой бокт літаратураўцаў з Мінска і
Масквы. Нарэшце, па традыцыі, рэ-
дакцыя дапамагае паладзюць літа-
ратурныя вечары на прадпрыемствах,
у калгасах, клубах, навучальных установах.
Усё гэта накіравана на паліпаменне пра-
пагані беларускай літаратуры, на ствар-
ненне лепшых мастацкіх твораў у гонар
надыходзячага слаўнага 40-годдзя Белару-
скай ССР.

У творчай нубоце віцебскіх літаратураў
нядаўно дапамогу аказвалі і аказваюць
беларускія пісьменнікі, якія нярэдка сідзі
прыязджаюць з Мінска. Уной час тут з
маладымі літаратурамі сустракаліся і гу-
тарлі пісьменнікі і паэты П. Галеба,
І. Брыль, М. Калачынскі, А. Бялюч,
А. Вялюгін, Т. Хадкевіч, М. Машара

Перамагае дух шуканняў

Другая Прыбалтыйская тэатральная
вясна звязала моцнымі вузамі дружбы і
ўзаемаразумення дзеячоў тэатральнага ма-
стацтва Беларусі, Латвіі, Літвы і Эстоніі.
У Вільнюсе мы шмат чаго спазналі аб
высокай культуры беларускага нацыянальна-
га тэатральнага мастацтва. Мы з вялікай
цікавасцю сачылі ў «Салаў'і» за дзеям
беларускага селяніна ў часы прыгоніцтва,
перажываючы амаль тым самым пачуц-
цямі, якія панаіць сэрца беларускага гледа-
ча, бо ў нас, асабліва ў Латгаліі, на долю
селяніна прыпадалі падобныя пакуты. Аб
таатры імя Янікі Куналы складалася ўра-
жэнне, як аб моцным, таленавітым калек-
тыве. Спартыяне на тронцы Прыбалтыйскай
тэатральнай вясны ў Таліне яшчэ
больш пашырылі і паліпабілі гэтае ўра-
жэнне. Спадзяемся, што і прадстаўнікі
беларускага тэатральнага мастацтва пелі-
раць у гэтым годзе сваё ўражэнне аб
латвійскім тэатры, які носьці імя нашага
вялікага паэта Райнісы — шчырага друга
беларускага народа.

Мастацкі тэатр імя Райнісы не так даў-
но выступаў у Маскве, дзе з поспехам па-
казаў пяць новых спектакляў: «Грамадзян-
ны свету» (аб Карле Марксе) Д. Шча-
лова, «Марыя Сіпэрт» Шылера, «Гула-
ў і а, скакаў» Райнісы, «Квінечэя пу-
стыня» А. Упіта і «Дзячына Нармуна»
Г. Прыеда. З дзюма алошчэй пастаноўкамі
тэатр выступіў на рэспубліканскім туры
традыі Прыбалтыйскай тэатральнай вяс-
ны і вышаў пераможцам у гэтым спабор-
ніцтве — атрымаў права прадстаўляць ла-
тышскае тэатральнае мастацтва ў Таліне.

Трагікамедыя класіка дацкай літа-
ратуры Андыя Упіта «Квінечэя пусты-
ня» пастаўлена тэатрам два разы — у
1954 г. і ў канцы 1957 г. Станоўчым у
апошняй пастаноўцы, у параўнанні з пер-
шай, з'яўляецца тое, што цяпер адчуваецца
па значна большае мастацкае ўважэнне на
гледача, апрасцена лінія трагічнасці і на-
строю, а таксама набылі мастацкасны
асобны, чыста сцэнічны моманты.

Над спектаклем працавалі: рэжысёр —
народны артыст ССР Эдуард Смільгіс,
О. Крослінь, Н. Ветра-Муйжнечэ і В. Бо-
дунечэ, мастакі — Г. Вілке і О. Муйжнечэ,
нампізітар Я. Калынь і балетмайстар
Э. Фэрда.

Зусім нядаўна ў тэатры імя Райнісы ад-
былася прэм'ера п'есы маладога драматур-
га Г. Прыеда «Дзячына Нармуна». У тэ-
атры Г. Прыеда называюць «наш аўтар», і
гэта зусім натуральна — усё тры яго п'е-
сы першым ставіў тэатр імя Райнісы. Варта
адзначыць, што «Лета маладога брата»
была пастаўлена яшчэ на сцене Ма-
лога тэатра, а таксама ў Эстоніі і Румыніі.
Эстонскі гледач знаёмы і з п'есай «Хочь
і вясень».

П'еса Г. Прыеда вылучаецца лірызмам і
багатым настраў. Аўтар нібы піша
творы мяккімі, пастальнымі фарбамі, вы-
дзяляючы тую прыгажосць, якую ён шукае
і знаходзіць у жыцці. У гэтай драматур-
гічнай маеры напісана і п'еса «Дзячына
Нармуна». Стратому тэатрыку драмы яна
адразу можа здацца рыхлай, без моцнага
фундаменту ў драматургічнай будове твора,
але, як гэта ні дзіўна, п'еса захваліла
не толькі звычайнага гледача, але і арта-
даксальных абаронцаў драматургічнай за-
коннасці. Гэтая наглядна і ў Рызе, і
і на гастроліх у Маскве.

Аўтар у п'есе «Дзячына Нармуна» па-
казаў групу студэнтаў, якія прыехалі на
месіць у калгас, каб дапамагчы на ўбор-
цы ўраджаю. Там яны спаткаліся са змя-
чэйным высокім хлопцам Нармунамі,
які сваёй шчырасцю і прастатынясцю
прымусіў гарадзян шмат над чым заду-
мацца і шмат што пераасмысляць. Тут
вызначаецца імкненне моладзі да паўна-
кроўнага, сумленнага жыцця, да сапраў-
длага кахання і дружбы, вылучэнна думка,
што адной а найгадоўнейшых аднак
савецкага чалавека з'яўляецца глыбокае

пачуццё таварыства, павага да сабра і яго
працы. Аўтар ставіць сваіх герояў ў но-
вы, не звычайны для іх абставіны, і
тым самым дае ім магчымасць ярой рас-
крыцця сваёй духоўнай істоты і свой харак-
тар. Студэнтка Гундага пераконваецца,
што быць каханай даўнячай простага,
але поўнага добрых намераў і светлых ма-
раў аб будучым Нармуна — большае шчас-
це, чым ганарыцца спартыўнай славай
прыжэнока Вісвалдася, які можа ў Ры-
зе пракаціць яе на бальскай «Пабед-
дзе». Такі, аднаваля, вонкавы момант
перададзены вельмі тонка і шчыра, а та-
му — перакамаўча.

Гундага іграе маладая артыстка Дзіна
Купле, вельмі добра адчуваючы аўтарскую
задуму, Нармуна — У. Лядыда, Вісвалд-
дася — Гары Лепіч (выканаўца галоўнай
ролі Тота ў п'есе Райнісы «Гулаў я, ска-
каў»).

Калектыў тэатра заўжды з любоўю пра-
цуе над п'есамі Г. Прыеда. Шмат творчага
захаплення выліў тэатр і ў працы над
спектаклямі «Дзячына Нармуна». Рэ-
жысёр Эд. Смільгіс, Н. Ветра-Муйжнечэ
і В. Бодунечэ знайшлі шмат цікавага пры
раскрыцці амету п'есы.

Зразумела, зараз яшчэ рана меркаваць
аб тым, якім поспехам будучы карыстаць-
ся спектакль тэатра імя Райнісы ў Таліне,
бо, наколькі вядома, тэатральнае мастац-
тва ва ўсіх прыбалтыйскіх республіках стаіць
дужа высока і існасця ідзе да новых
вышыняў. Але галоўнае не ў гэтым.
Заклучыўшы тур традыі Прыбалтыйскай
тэатральнай вясны пераанаўча вывадзіць
да сягондні тэатраў Беларусі, Латвіі, Літвы
і Эстоніі, Гэта і будзе нашым агульным по-
спехам, нашым агульным гонарам.

Рыга

□

На здымку: сцэна са спектакля «Дзячына
Нармуна» Г. Прыеда.

пачуццё таварыства, павага да сабра і яго
працы. Аўтар ставіць сваіх герояў ў но-
вы, не звычайны для іх абставіны, і
тым самым дае ім магчымасць ярой рас-
крыцця сваёй духоўнай істоты і свой харак-
тар. Студэнтка Гундага пераконваецца,
што быць каханай даўнячай простага,
але поўнага добрых намераў і светлых ма-
раў аб будучым Нармуна — большае шчас-
це, чым ганарыцца спартыўнай славай
прыжэнока Вісвалдася, які можа ў Ры-
зе пракаціць яе на бальскай «Пабед-
дзе». Такі, аднаваля, вонкавы момант
перададзены вельмі тонка і шчыра, а та-
му — перакамаўча.

Гундага іграе маладая артыстка Дзіна
Купле, вельмі добра адчуваючы аўтарскую
задуму, Нармуна — У. Лядыда, Вісвалд-
дася — Гары Лепіч (выканаўца галоўнай
ролі Тота ў п'есе Райнісы «Гулаў я, ска-
каў»).

Калектыў тэатра заўжды з любоўю пра-
цуе над п'есамі Г. Прыеда. Шмат творчага
захаплення выліў тэатр і ў працы над
спектаклямі «Дзячына Нармуна». Рэ-
жысёр Эд. Смільгіс, Н. Ветра-Муйжнечэ
і В. Бодунечэ знай

